

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Epidemiologická opatření

Datum (období) vytvoření: 26. 5. 2013

Autor materiálu: MUDr. Zdeňka Kasková

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Ochrana veřejného zdraví, 2. ročník

Sada: OZ1

Číslo DUM: 13

Tematická oblast: Ochrana veřejného zdraví

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 10. 12. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Hana Rybáková

Třída: ZDA 2.B

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace, která je určena pro seznámení žáků s významem epidemiologických opatření pro eliminaci infekčního procesu. Materiál může sloužit jako názorná pomůcka doplňující výklad učitele, ale také je vhodný pro domácí přípravu žáků (např. zpřístupněním formou e-learningu). Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení látky v podobě závěru s otázkami k tématu.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Epidemiologická opatření

MUDr. Zdeňka Kasková

2. ročník

Epidemiologická opatření

Jejich cílem je likvidace, potlačení nebo aspoň pozitivní ovlivnění nemocí v populaci.

eradikace – globální vymýcení původce onemocnění, protiepidemická opatření mohou být zrušena – zatím pouze u varioly (pravých neštovic)

eliminace – dlouhodobé územní přerušení procesu šíření nákazy, zůstává možnost sporadického výskytu, opatření, především očkování, musí být stále uplatňována

Epidemiologická opatření

preventivní

- směřují proti vzniku a šíření infekcí v populaci

represivní

- uplatňují se při výskytu infekčního onemocnění přímo v **ohnisku nákazy**
- cílem opatření je zabránit dalšímu šíření nákazy

Opatření zaměřená na eliminaci zdroje

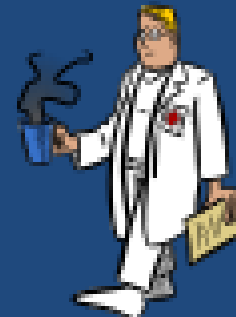
Diagnostika, izolace a léčba nemocných

Pro přerušení procesu nákazy je důležitá správná diagnóza a terapie, provádí je obvykle ošetřující lékař. Izolaci nařizuje ošetřující lékař nebo epidemiolog podle stanoveného seznamu onemocnění, může být domácí nebo ústavní, zvláště přísná u chorob podléhajících Mezinárodnímu zdravotnímu řádu.

[1]

[2]

Opatření zaměřená na eliminaci zdroje

Hlášení infekčních onemocnění

Podává ho lékař, který zjistil onemocnění příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví.

[3]

Běžné infekce se hlásí jen při hromadném výskytu.

Okamžitě se musí hlásit onemocnění podléhající Mezinárodnímu zdravotnímu řádu nebo podezření na ně.

Opatření zaměřená na eliminaci zdroje

Aktivní vyhledávání nemocných a z nemoci podezřelých

Vyšetřují se všechny osoby, které byly ve styku se zdrojem nákazy během inkubační doby.

Provádějí se vyšetření:

- klinická
- mikrobiologická
- biochemická

[4]

[5]

Opatření zaměřená na eliminaci zdroje

Karanténní opatření

Uplatňují se u kontaktů – osob podezřelých z nález obvykle po dobu maximální inkubační doby.

- vlastní karanténa – izolace exponovaných osob
- zvýšený zdravotní dozor – zákaz činností, při nichž by se onemocnění mohlo dále šířit
- lékařský dohled – hlavně u osob chronicky vylučujících původce infekčního onemocnění

Opatření zaměřená na přerušení přenosu

Hlavními principy jsou:

- **sanitace** – mechanická očista
- **dekontaminace** – proces usmrcení nebo odstraňování mikrobů z prostředí nebo z předmětů, zahrnuje dezinfekci a sterilizaci
- **asanace** – širší pojem, zahrnuje i usmrcení přenašečů a rezervoárů dezinsekcí a deratizací

Opatření zaměřená na přerušování přenosu

- **dezinfekce** – soubor opatření ke zneškodňování mikroorganismů pomocí fyzikálních, chemických a kombinovaných postupů
- **sterilizace** – usmrcení nebo odstranění všech forem mikroorganismů včetně spor
- **dezinsekce** – ničení nebo potlačení škodlivých a epidemiologicky významných členovců
- **deratizace** – ničení nebo potlačení škodlivých a epidemiologicky významných hlodavců

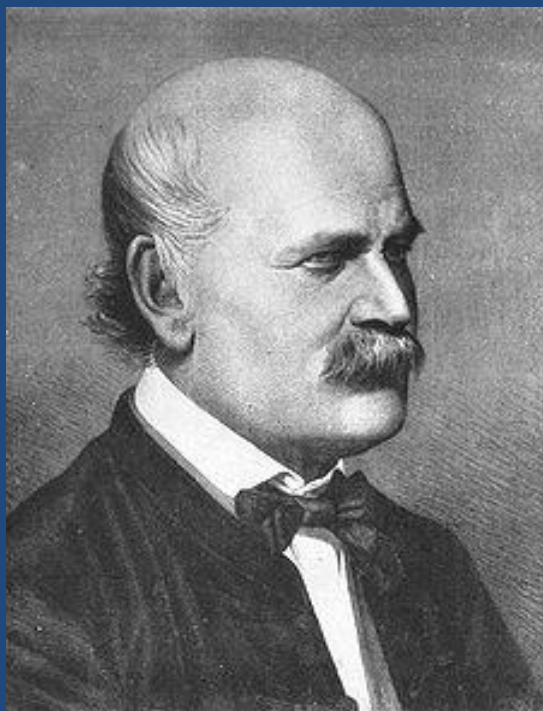
Opatření zaměřená na přerušeni přenosu

- **antiseptice** – ničení patogenních mikroorganismů na povrchu nebo v dutinách těla (antibiotiky lokálně, výplachy antiseptickými roztoky)
- **aseptice** – soubor opatření a postupů k zachování sterilního prostředí a k zabránění kontaminace tkání (sterilizace nástrojů a materiálů, chirurgické mytí rukou, užívání ochranných pomůcek)

Opatření zaměřená na přerušování přenosu

Ignác Semmelweis – objevitel
základních principů antisepse

[6]

Joseph Lister –
vedl antisepsi do praxe

[7]

Opatření zaměřená na zvýšení odolnosti vnímavého jedince

aktivní imunizace

- organismus si sám vytvoří specifickou imunitu

pasivní imunizace

- organismu jsou dodány hotové protilátky

Epidemiologická surveillance

Epidemiologická surveillance (bdělost, dohled) zahrnuje komplexní a soustavné získávání všech dostupných informací o výskytu určité nemoci či poruchy zdraví v populaci a současně studium všech podmínek a faktorů, které rozvoj a výskyt daného onemocnění ovlivňují.

Uskutečňuje se ve 3 na sebe navazujících etapách:

- získávání potřebných údajů
- analýza shromážděných údajů
- poskytnutí kvalifikovaných informací

Otázky a úkoly

1. Vysvětli pojem eradikace.
2. Co zahrnují karanténní opatření?
3. Která dekontaminační metoda likviduje i spory?
4. Vysvětli pojem antisepse.
5. Co je podstatou aktivní imunizace?

Seznam použité literatury a pramenů

Použitá literatura:

GÖPFERTOVÁ, Dana. *Mikrobiologie,Imunologie,epidemiologie,hygienu - Teoretická učebnice*. 3.,dopl. vyd. Praha: Triton, 2011. ISBN: 80-7254-223-0.

PODSTATOVÁ, Dana. *Mikrobiologie,Imunologie,hygienu - Teoretická učebnice*. 1.vyd. Olomouc: Epava, 2001. ISBN: 80-86297-07-1.

V prezentaci byly použity obrázky z následujících zdrojů:

1. kliparty Microsoft Office on line <http://office.microsoft.com>
2. kliparty Microsoft Office on line <http://office.microsoft.com>
3. kliparty Microsoft Office on line <http://office.microsoft.com>
4. kliparty Microsoft Office on line <http://office.microsoft.com>
5. kliparty Microsoft Office on line <http://office.microsoft.com>
6. Jenó Doby.[cit. 2013-05-26]. soubor dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:http://en.wikipedia.org/wiki/File:Ignaz_Semmelweis_1860.jpg
7. Neznámý autor.[cit. 2013-05-26]. soubor dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Joseph_Lister.jpg